

# Generalenbuurt aardgasvrij voorbereid

## Meedenkteam 7 - notulen 22 oktober 2019

<b>locatie</b>	Uitwijk Gemeenschapshuis, Generaal Pattonlaan 124, 5623 KC Eindhoven
----------------	--

<b>aanwezig</b>	
Aantal personen:	Anny, Ciska, Dave, Guus, Johan, Michel, Paul, Peter vM, Ries, Robert, Ludo <i>Afgemeld: Franka, Blörn</i>
Buurkracht	Yvette Marijnissen (procesbegeleider)

<b>agenda</b>	<b>uitleg onderdeel</b>
<b>1. Welkom</b>	Voor inhoud agenda: zie presentatie.
<b>2. Stand van zaken</b>	<p>Lancering Omons</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Training van Omons van 2 oktober kort nabesproken.</li> <li>• Het blijkt dat Omons onvoldoende kan bieden voor appartementen. Het wel aanbieden van Omons bij appartement zou verwachtingen scheppen verwachting die Omons niet kan bieden. Daarom is besloten dat Omons alleen wordt uitgerold bij grondgebonden koopwoningen en dus niet bij appartementen. We gaan een aparte sessie plannen voor de VvE's om te kijken hoe appartement-eigenaren gefaciliteerd kunnen worden bij voorbereiden op aardgasvrij wonen.</li> </ul> <p>Concept buurtplan 22 oktober 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• zie bijlage bij notulen voor concept Buurtplan. Komende sessies wordt buurtplan verder uitgewerkt en bijgewerkt en aangevuld met foto's van de eigen Generalenbuurt</li> <li>• vanaf eind deze week week is concept buurtplan ook te downloaden op: <a href="http://www.buurkracht.nl/generalenbuurt">www.buurkracht.nl/generalenbuurt</a> -&gt; kop '<b>verslagen van bijeenkomsten, meedenksessies en activiteiten</b>' -&gt; kop '<b>buurtplan in de maak</b>'.</li> </ul>
<b>3. Interactief aan de slag met:</b>	<p>Tijdens de meedenkteamsessies zijn drie werkgroepen gevormd en elke werkgroep heeft een teamcaptain die contactpersoon is voor Yvette:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>Buurtplan</i>: Anny, Guus, Johan, Robert, Michel (captain)</li> <li>• <i>Lancering Omons + voorbereiden buurtbijeenkomst</i>: Ciska, Peter vM, Ries (captain)</li> <li>• <i>Technische alternatieven</i>: Dave, Paul, Ludo (captain)</li> </ul> <p>Werkgroepen hebben hun focus bepaald (zie bijlagen) en dit teruggekoppeld aan de andere werkgroepen. De werkgroepen hebben onderling gegevens uitgewisseld zodat ze met elkaar kunnen afstemmen voor de volgende meedenksessie.</p>
<b>4. Vervolg en afsluiting</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Wie wil ervaringen met nemen van maatregelen ter voorbereiding op aardgasvrij wonen delen met rest van buurt? <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Ciska geeft zich op om de ervaringen van haar en</li> </ul> </li> </ul>

agenda	uitleg onderdeel
	<p>Peter met overgang op inductie koken te delen.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Yvette neemt contact op met Francis om te vragen of zij haar ervaringen met het nemen van maatregelen ter voorbereiding op aardgasvrij wonen wil delen met de rest van de buurt.</li> <li>• De Eindhovense vereniging 040-energie heeft Yvette benaderd om aan te geven dat bewoners zich bij hen kunnen opgeven voor opleiding energiecoach. Afsproken dat Yvette informatie met notulen meestuurt. Zie link voor meer informatie: <a href="https://040energie.nl/energieloket/energiecoachcursus/">https://040energie.nl/energieloket/energiecoachcursus/</a> Voor informatie over de opleiding energiecoach bij 040-energie, mail naar <a href="mailto:marnix.vlot@040energie.nl">marnix.vlot@040energie.nl</a>.</li> <li>• Yvette vraagt wie veel gestelde vragen en antwoorden over Omons wil tegenlezen. Ries geeft zich hiervoor op.</li> <li>• Begin november wordt de eerstvolgende updatekaart bezorgd. Daarop staat aangekondigd dat bewoners op 15 november per post de brief met registratiecode voor Omons ontvangen en dat op 25 november de buurtbijeenkomst is met meer uitleg over Oons.</li> <li>• 15 november ontvangen alle grondgebonden koopwoningeigenaren een brief met registratiecode Omons.</li> <li>• De eerstvolgende meedenksessie is dinsdag 12 november. Deze staat in teken van terugkoppeling van de werkgroepen en verder aan de slag in de werkgroepen.</li> <li>• De eerstvolgende Buurtbijeenkomst <b>maandag</b> 25 november.</li> <li>• Voor volledige planning tot oplevering buurtplan, zie een-na-laatste sheet in bijgevoegde presentatie.</li> </ul>

actiepunten			
actiepunt	wie	wanneer	status
Eén van de Vve's noemt dat zij drie blokken hebben (resp. 18, 18 en 24 appartementen). De 3 blokken hebben totaal één fatsoenlijk ketelhuis. De huidige ketels hebben levensduur tot 2028. Kan onderzocht worden (bijv. via een afstudeerproject) of een collectief alternatief vanaf 2028 hier mogelijk is?	Yvette/ Roosbeh	apr	Er wordt een aparte sessie gepland voor VVE-s.
Overzicht (A4) met welke de basis in Omons zit (bijv. per type woning betonnen of houten vloer?)	Meedenkteam werkgroep lancering Omons	nov	Kijken of dit voldoende is uitgelegd in Omons
Meenemen in buurtplan als aandachtspunt: elektriciteitsnet ligt er al vanaf de bouw, is dat wel geschikt voor het "alles-elektrisch"-concept als alternatief voor aardgas? Dat moet nagekeken worden.	Meedenk- team werkgroep Buurtplan	nov	Mee te nemen in het buurtplan.
Kunnen onderwijsinstellingen betrokken worden bij dit traject?	Meedenkteam	nov	Dit kan het meedenkteam zelf uitzoeken in bijvoorbeeld een werkgroep.

<b>actiepunten</b>			
<b>actiepunt</b>	<b>wie</b>	<b>wanneer</b>	<b>status</b>
Check of meegenomen kan worden in Omons: - Isoleren van trappenhallen, levert dat wat op? - Kan inzichtelijk gemaakt worden als je al wat gedaan hebt, wat de gevolgen zijn van evt. nieuwe maatregelen. Bijv. bij isolatie: moet je oude isolatie dan slopen?	Meedenkteam werkgroep technische alternatieven	nov	Dit kan niet in Omons worden meegenomen. Wel kan dit uitgezocht worden door bijvoorbeeld een werkgroep van het meedenkteam. Wie heeft daar interesse in?
Hoe kan het meedenkteam meer uitzoeken over bijvoorbeeld verschillende types isolatiematerialen?	Meedenkteam werkgroep technische alternatieven	nov	Dit kan het meedenkteam zelf uitzoeken in bijvoorbeeld een werkgroep. Wie heeft daar interesse in?
Na het invullen van Omons via een steekproef bij een aantal typische woningtypen voor de Generalenbuurt in de woning kijken in hoeverre we het advies uit Omons nog verder kunnen aanscherpen.	Yvette	Na Omons invullen	Vraag staat uit bij gemeente
Francis benaderen om te vragen of zij haar ervaringen met het nemen van maatregelen ter voorbereiding op aardgasvrij wonen wil delen met de rest van de buurt.	Yvette	Okt	Afgerond. Wil Francis doen.
Bij verstrekken registratiecodes Omons duidelijk verschil laten zien tussen 0 (cijfer nul) en O (letter o) en tussen 2 en 7.	Yvette	Okt	Afgerond. Doorgegeven aan gemeente Eindhoven, omdat zij de registratiecodes verstrekken.
Het meedenkteam wil graag dat de gebiedscoördinator van de gemeente bij de sessies aanwezig is. Yvette zal Erika uitnodigen voor de volgende sessies.	Yvette	Mrt/apr	Afgerond. Erika gevraagd of zij 25 november op Buurtbijeenkomst 3 aanwezig is.
Navragen hoe Enexis aan het voorsorteren is op deze ontwikkeling van aardgasvrij	Yvette	sep	Afgerond. Enexis is ook aan het voorbereiden op de ontwikkeling aardgasvrij. Enexis onderzoekt hoe de pieken op het elektriciteitsnet beter gespreid kunnen worden. Waar uitbreiding van het elektriciteitsnet nodig is wordt dat opgepakt.
Bij voorbereiding buurtbijeenkomst 3 meenemen als idee: 1 of 2 bewoners die al maatregelen in huis hebben genomen, hierover zelf laten vertellen aan de buurtbewoners	Meedenkteam	okt	Afgerond. Is opgepakt binnen werkgroep voorbereiden buurtbijeenkomst
Meedenkteamleden willen voor lancering van Omons al een speelversie/demo zien. Checken of dit mogelijk is.	Yvette	jun	Afgerond via training Omons op 9 oktober.
Kan het meedenkteam de tijd tot de lancering van Omons (sep/okt) gebruiken voor het voorbereiden van de	Yvette	jun	Afgerond. Besproken met gemeente en aan jullie

<b>actiepunten</b>			
<b>actiepunt</b>	<b>wie</b>	<b>wanneer</b>	<b>status</b>
collectieven?			terug gekoppeld per mail op 24 september 2019. De gemeente wil graag dat ik eerst het buurtplan met jullie maak en afrond voordat gestart wordt met voorbereiding van collectieven. Helaas kan ik daarom voor oplevering van het buurtplan geen meedenksessie faciliteren ter voorbereiding van opstart collectieven.
In welke andere buurten zijn al isolatie acties gehouden via de Buurkracht 1.0 aanpak en bij welke partijen zijn hiervoor offertes aangevraagd?	Yvette	jun	Zie antwoord op punt hierboven.

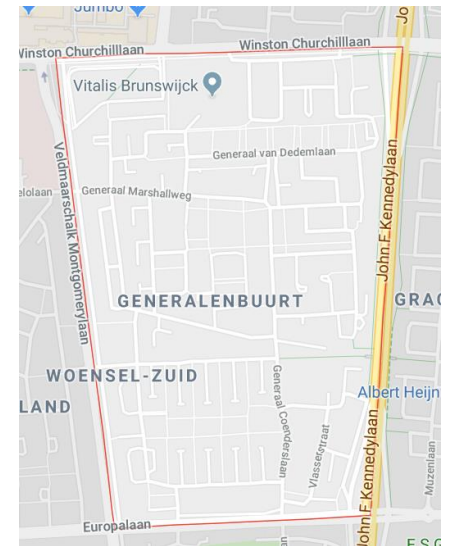
### **Bijlagen bij verslag**

- 20191022. Presentatie Buurkracht - Meedenkteam Generalenbuurt - sessie 7
- CONCEPT Buurtplan Generalenbuurt samen sneller naar aardgasvrij wonen (versie 22 oktober)
- Focus Werkgroep Lancering Omons + Buurbijeenkomst voorbereiden
- Focus Werkgroep Technische alternatieven

**buur  
kracht.**

# Sessie 7 – meedenkteam Generalenbuurt aardgasvrij voorbereid

Eindhoven, 22 oktober 2019



## 1. Welkom

## 2. Stand van zaken

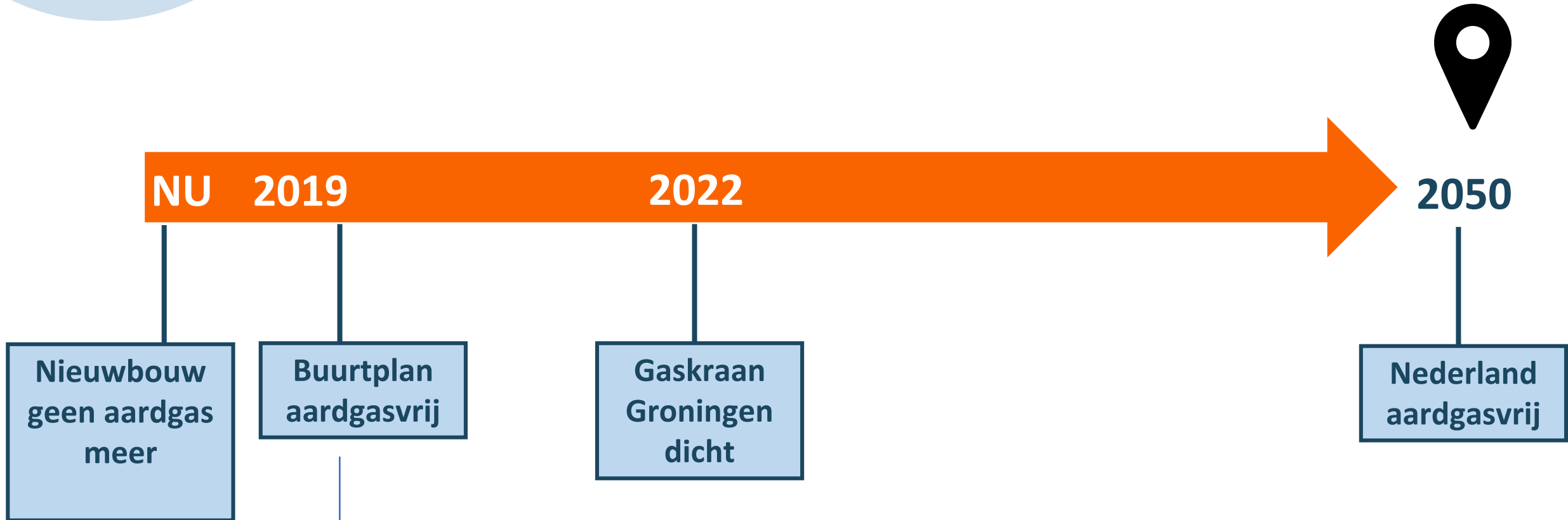
## 3. Interactief aan de slag met:

- Buurtplan
- Lancering Omons
- Voorbereiden buurtbijeenkomst
- Technische alternatieven

## 4. Vervolg en afsluiting

# Aanleiding

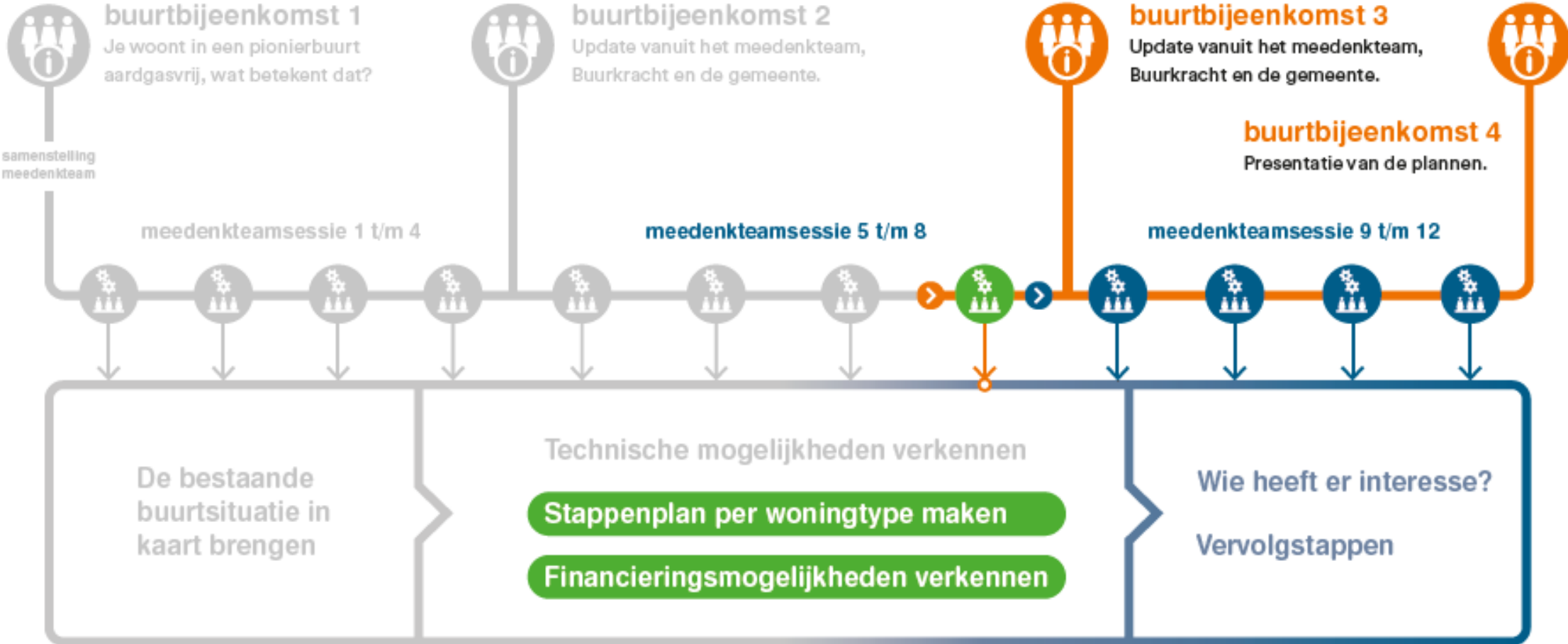
buurkracht.



➤ **Buurtplan van elke pionierbuurt:  
't Ven, Sintenbuurt en Generalenbuurt**

# Waar staan we nu?

# buurkracht.





# Waar staan we nu?

Belangrijke locaties en evenementen in beeld

Communicatiekanalen in beeld

Presentatie technische alternatieven gehad



Bewonersenquête uitgevoerd

Training Omons

Veel gestelde vragen en antwoorden online

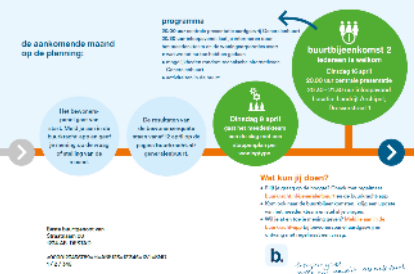
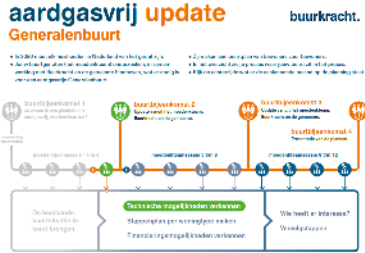


ik doe mee

**Bewonerspanel Generalenbuurt aardgasvrij voorbereid: af en toe je mening geven**

Doorlopend

berichten  
11 berichten



**generalenbuurt**  
samen richting een  
aardgasvrije  
Generalenbuurt



In 2050 moet elk huishouden in Nederland van het gas af zijn. Dat klinkt ver weg, maar het gaat sneller dan je denkt. Buurtbewoners van Generalenbuurt onderzoeken, in samenwerking met Buurkracht en de gemeente Eindhoven, wat er nodig is voor een aardgasvrije Generalenbuurt. Zodat niemand voor verrassingen komt te staan.

# Waar werken we naartoe?

---

**buurkracht.**

- 22 okt meedenksessie Start werkgroepen
- 12 nov meedenksessie Terugkoppeling werkgroepen, voorbereiden buurtbijeenkomst
- **25 nov Buurtbijeenkomst Lancering Omons buurtbreed**
- 10 dec Warmtecamerawandeling (moet voldoende koud zijn buiten)
- 14 jan meedenksessie Terugkoppeling werkgroepen
- 28 jan meedenksessie Afronden buurtplan, voorbereiden buurtbijeenkomst
- **10 feb Buurtbijeenkomst Presentatie buurtplan**

## Buurtplan Generalenbuurt samen sneller naar aardgasvrij wonen

Eindhoven – 22 oktober 2019

CONCEPT

Sleep de  
afbeelding naar de  
tijdelijke  
aanduiding of klik  
op het pictogram  
als u een  
afbeelding wilt  
toevoegen

Sleep de  
afbeelding naar de  
tijdelijke  
aanduiding of klik  
op het pictogram  
als u een  
afbeelding wilt  
toevoegen



# Vandaag: aan de slag!

---

**buurkracht.**

1. Welkom

2. Stand van zaken

**3. Interactief aan de slag met:**

- Buurtplan
- Lancering Omons
- Voorbereiden buurtbijeenkomst
- Technische alternatieven

4. Vervolg en afsluiting

**Buurtplan:** schrijven buurtplan. Buurkracht levert format -> invullen met notulen afgelopen sessies/activiteiten/enquêtes, aanvullen met info uit komende sessies, foto's

**Lancering Omons:** FAQ, hoe krijgen we buurt mee, inloopmomenten?

**Buurtbijeenkomst:** organiseren buurtbijeenkomst 25 november

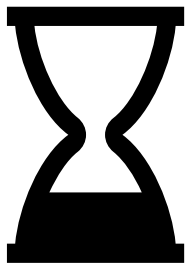
**Technische alternatieven:** wat we al hebben o.b.v. eerdere meedenksessies invullen, openstaande vragen ophalen

## De werkgroepen aan de slag!

---

buurkracht.

1. Wie zijn wij? **5 min**
2. Wat is onze focus? **30 min**
3. Wie doet wat? **15 min**
4. Samenvatting voor rest meedenkteam **5 min**
5. Vervolgafspraken **5 min**



**1 uur de tijd**

**Daarna plenaire terugkoppeling per team**

- Werkgroep organiseert zichzelf tussen meedenkteamsessies door (wissel zelf e-mailadressen en telefoonnummers uit)
- Werkgroep heeft 1 captain welke contactpersoon is voor Yvette
- Elke meedenksessie koppelt de werkgroep de stand van zaken terug aan hele meedenkteam.

# Belevingsverhaal: wie?

buurkracht.

**Belevingsverhaal - titel**

**Inleiding**

Lopende tekst



**“Ik zou wel wat  
meer buurkracht  
in mijn buurt  
willen hebben,  
ja dat is iets dat  
wij denk ik wel  
missen”**



# Vervolg

## buurkracht.

- 18 dec Buurtbijeenkomst
- 15 jan meedenksessie
- 12 feb meedenksessie
- 19 mrt meedenksessie
  
- 9 apr meedenksessie
  
- **16 apr Buurtbijeenkomst**
- 11 jun meedenksessie
  
- 9 okt meedenksessie
- 22 okt meedenksessie
- 12 nov meedenksessie
- **25 nov Buurtbijeenkomst**
- 10 dec Warmtecamerawandeling moet voldoende koud zijn buiten
- 14 jan meedenksessie
- 28 jan meedenksessie
- **10 feb Buurtbijeenkomst**

### Kick-off

Opstart meedenkteam: kennismaking, buurt in beeld

Bewonersenquête voorbereiden , presentatie technische alternatieven

Samenvatting technische alternatieven, plannen gemeente, opzet buurtplan

Resultaten bewonersenquête, routekaart per woningtype, voorbereiden buurtbijeenkomst

### Tussenstand technische alternatieven

Evaluatie buurtbijeenkomst, buurtplan concept, kwalitatieve enquête, update planning

Training Omons

Aan de slag in werkgroepen

Terugkoppeling werkgroepen, voorbereiden buurtbijeenkomst

### Lancering Omons buurtbreed

Terugkoppeling werkgroepen

Afronden buurtplan, voorbereiden buurtbijeenkomst

### Presentatie buurtplan

Einde

buurkracht.

Voor presentaties en notulen van alle bijeenkomsten  
zie: [www.buurkracht.nl/generalenbuurt](http://www.buurkracht.nl/generalenbuurt)

**Yvette Marijnissen**

*Buurtbegeleider aardgasvrij*

[yvette@buurkracht.nl](mailto:yvette@buurkracht.nl)

# Buurtplan Generalenbuurt samen sneller naar aardgasvrij wonen

Eindhoven – 22 oktober 2019

CONCEPT

buur  
kracht.





Akert

**meedenkteam**

Namen meedenkteam

**ondertekening  
Buurtplan**

# inhoud

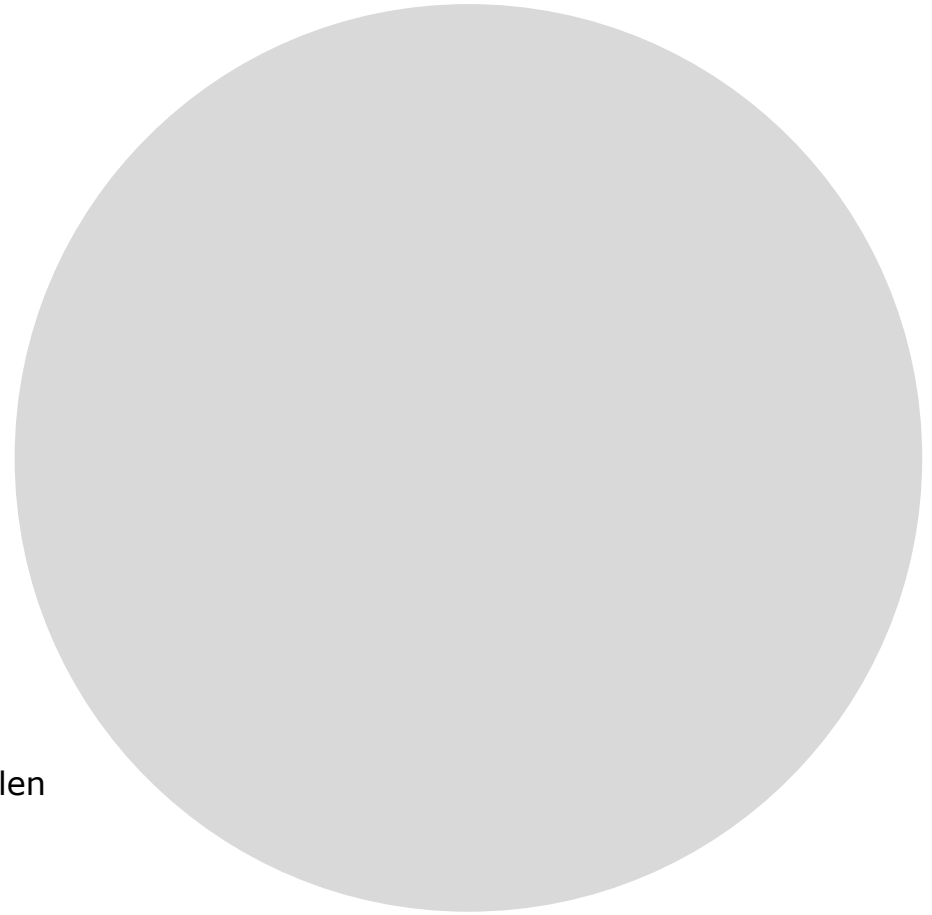
1. welkom
  - dit is een plan van en voor bewoners
  - wat heb jij aan dit plan
2. wat willen we bereiken
  - we willen inzicht geven in:
  - we weten nog niet alles
  - wat dit plan wel en niet is
3. alternatieven voor aardgas in onze buurt
  - waarom zou je van het aardgas af willen
  - wat zijn dan de alternatieven
  - een warmtenet, een reële optie voor de Generalenbuurt?
  - hernieuwbaar gas
  - alles elektrisch
4. welke stappen zijn nodig
  - wat betekent een alles-elektrische oplossing voor jou
5. wat kunnen we nu al zelf doen
  - meer informatie
6. hoe kunnen we dat aanpakken
  - collectieve maatregelen – samen staan we sterker
  - kies je moment – voor collectieve én individuele maatregelen
7. financieringsmogelijkheden
  - hoe gaan we dat betalen
  - welke mogelijkheden heb jij als woningeigenaar
8. waar staan we nu: de buurtenquête
9. Wat willen we nog weten? Resterende vragen
10. Hoe nu verder? Vervolgstapepep
  - Bewoners interesseren
  - Technische alternatieven

bijlage 1: veel gestelde vragen en antwoorden

bijlage 2: lijst met actiepunten

bijlage 3: routekaart aardgasvrij voorbereid 2030

bijlage 4: wat ging vooraf? Hoe zijn we tot ons buurtplan gekomen



# 1. welkom

Hoe kunnen we ons als bewoners van de Generalenbuurt voorbereiden op een toekomst zonder aardgas? Die vraag is actueel nu de gemeente onze buurt heeft aangewezen als een van de pioniersbuurten in de overgang naar aardgasvrij. Wat betekent dat voor ons? Hoe moeten we dan straks ons huis verwarmen, koken en een warme douche nemen? Welke alternatieven zijn er voor ons, welke stappen kunnen we zelf nemen en wat hebben we daarvoor nodig?

Daar denken we graag zelf over mee. Wij, <vul in namen>, hebben als meedenkteam het voortouw genomen om een buurtplan te maken.

## Dit is een plan van en voor buurtbewoners

Bij dit plan hebben we zo veel mogelijk burens betrokken, onder andere via een enquête, vragen aan een bewonerspanel, buurtbijeenkomsten **en een warmtecamera-wandeling**. We hebben veel informatie verzameld en gedeeld. En al die input hebben we gebruikt voor dit buurtplan.

## Wat heb jij aan dit plan

In dit plan hebben we op een rijtje gezet welke stappen nodig zijn om onze woningen aardgasvrij te krijgen. Wat komt er op ons af en wat kunnen wij zelf doen om te zorgen dat onze huizen straks klaar zijn voor de overstap op een andere warmtebron? We hebben ook nagedacht over wat we samen kunnen organiseren en wat je individueel kan doen. Op een moment dat jou uitkomt.

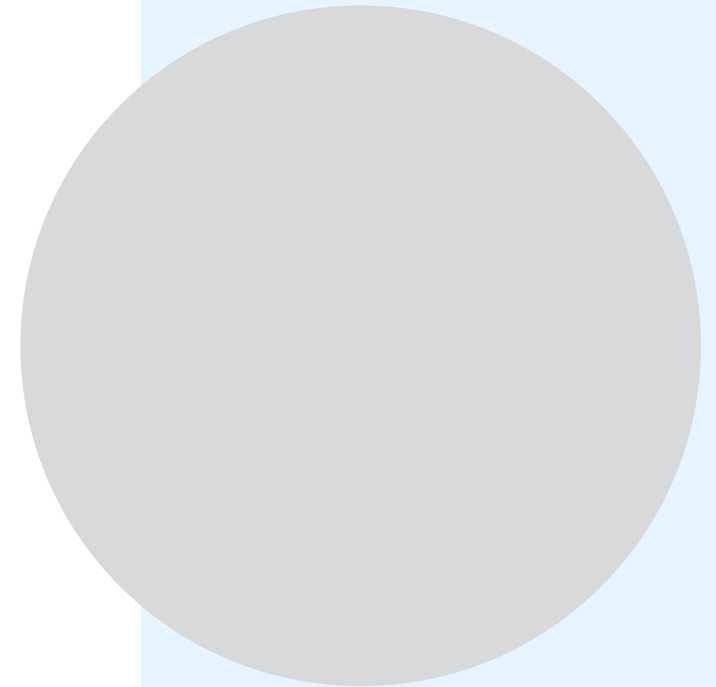
## We nemen je graag mee



## Belevingsverhaal - titel

### Inleiding

Lopende tekst



**“Ik zou wel wat  
meer buurkracht  
in mijn buurt  
willen hebben,  
ja dat is iets dat  
wij denk ik wel  
missen”**



## 2. wat willen we bereiken

Dit buurtplan is in de eerste plaats een wegwijzer (routekaart) voor onszelf, bewoners van de Generalenbuurt, en dan vooral woningeigenaren, want woningbouwcorporaties in onze buurt maken hun eigen plannen met onze hurende burens **<evt. verwijzen naar bijlage>**. Huur je van een particulier? Stuur dan dit buurtplan ook door naar je verhuurder.

### We willen inzicht geven in:

- onze alternatieven voor aardgas en de voor- en nadelen;
- welke maatregelen altijd goed zijn, (onafhankelijk van de warmtebron die we straks krijgen);
- de kosten en opbrengen van die maatregelen;
- welke maatregelen we samen kunnen oppakken en hoe;
- de financieringsmogelijkheden.

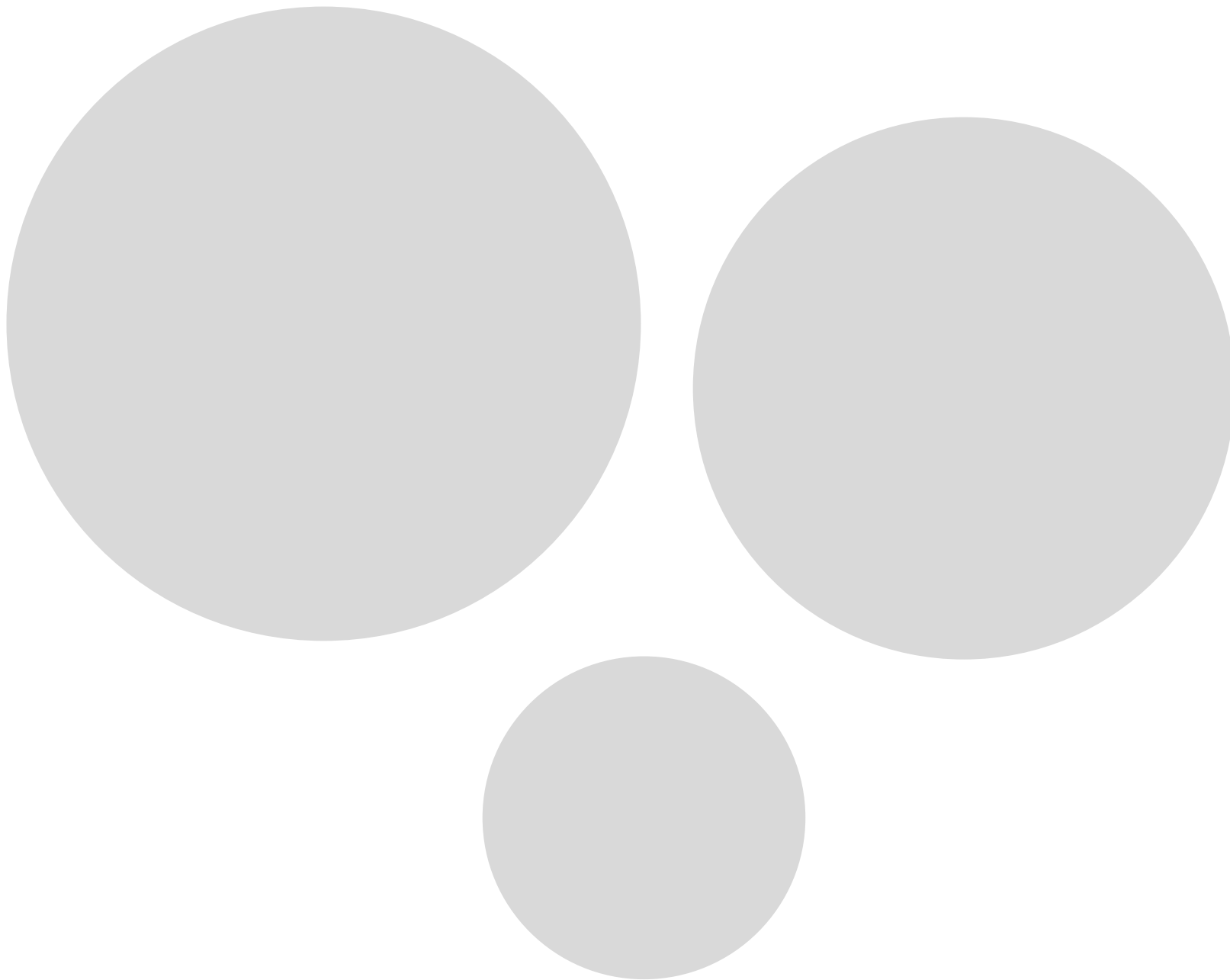
Wat we ook graag willen overbrengen, is dat **<vul in>**. En dat we niet hoeven te wachten met het nemen van maatregelen.

### We weten nog niet alles

Nog niet alles is duidelijk; we hebben als buurt ook nog vragen. Aan de gemeente, het Rijk, aan Buurkracht, aan leveranciers en financieringsinstanties. Ook die staan in dit plan. Daar praten we graag met de juiste partijen over verder.

### Status buurtplan

- Dit is een plan van, voor en door bewoners van de Generalenbuurt. Niet van de gemeente (die heeft het wel mede mogelijk gemaakt).
- Het plan is zeker niet in beton gegoten: het is een handreiking die je ondersteunt, maar niemand ergens toe verplicht.
- Dit plan is ook bedoeld om de gemeente(raad) te inspireren, als input en leidraad voor de uitvoeringsplannen. De gemeente kan het plan omarmen, maar niet opleggen aan bewoners.



## 3. alternatieven voor aardgas in onze buurt

De meeste huishoudens, ook in de Generalenbuurt, gebruiken aardgas niet alleen om hun woning te verwarmen, maar ook voor hun warmwatervoorziening en om te koken. Stappen we van het aardgas af, dan heeft dat voor alle drie die toepassingen gevolgen. Wat voor aanpassingen ervoor nodig zijn om dan ook in de toekomst een behaaglijk huis en voldoende warm water te hebben en te kunnen koken, hangt af van hoe je aardgas gaat vervangen. Waar halen we die energie vandaan en hoe krijgen we die bij de woningen? Gemeenten in Nederland zijn druk bezig om per wijk te verkennen welke mogelijkheden daarvoor zijn.

### Eerst even dit: waarom zou je van het aardgas af willen?

Die vraag houdt de gemoederen in Nederland de laatste tijd bezig. Daarom is het goed toch even verder te kijken dan de klimaatplannen waar het Kabinet aan werkt. Want je kunt ook anders naar de warmtetransitie kijken: het biedt ook kansen om comfortabeler te wonen. Met betere isolatie heb je bijvoorbeeld geen vocht en tocht in huis, geen herrie van buiten, een gezonder binnenklimaat. Als je kookt op inductie heb je een kookplaat die je in een paar seconden schoonmaakt. Je energierekening kan met isolatie omlaag gaan – zeker als de tarieven van en belastingen op energie verder omhoog gaan. Bovendien is het nooit slecht voor de waarde van je huis.

### Wat zijn dan de alternatieven?

Als je op buurtniveau naar de Generalenbuurt kijkt, zijn er technisch gezien grofweg drie alternatieven voor aardgas:

1. aanleg van en aansluiting op een warmtenet
2. hernieuwbaar gas
3. alles elektrisch

# alternatieven voor aardgas warmtenet

## wat is een warmtenet?

Een warmtenet kan gebruikt worden om warm water naar de woning te brengen.

Dit kan restwarmte zijn van een bedrijf of elektriciteitscentrale of het kan duurzaam opgewekte warmte zijn, bijvoorbeeld van de verbranding van houtsnippers of afkomstig van aardwarmte (geothermie). Een warmtenet kan gebruikt worden voor water van hoge temperatuur (bijvoorbeeld 70 of 90 graden), maar ook voor water van lage temperatuur (bijvoorbeeld 40 graden).

## bronnen

- Restwarmte van bijvoorbeeld industrie, landbouw, afvalverbranding of datacenters
- Biomassa, zoals bijvoorbeeld houtsnippers
- Aardwarmte (geothermie)
- Warmte uit oppervlakte of afvalwater
- Zonnewarmte

## kenmerken

### afgiftesysteem

De bestaande radiatoren kunnen gebruikt worden

### vereiste woningisolatie

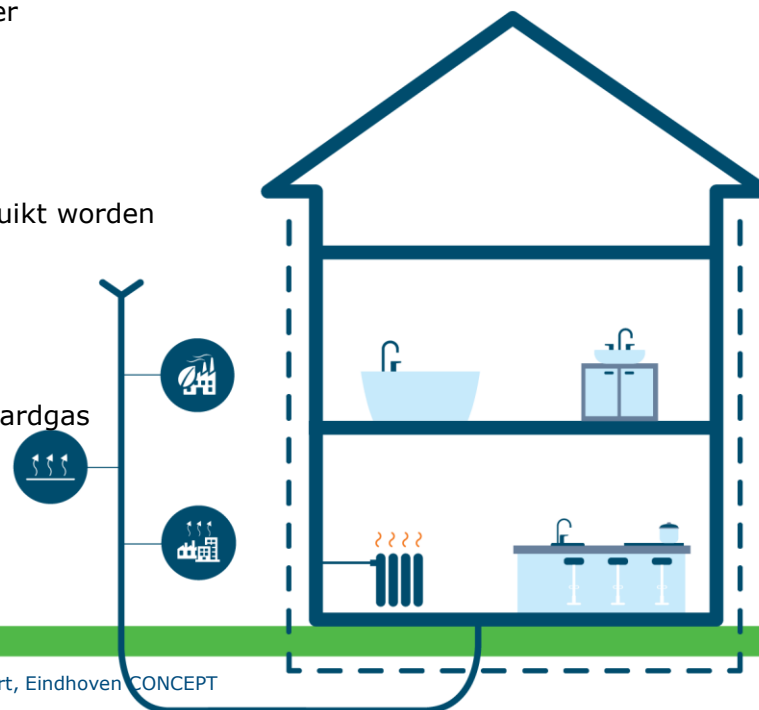
Geen extra eisen voor de isolatie

energiekosten voor de bewoner

In principe vergelijkbaar met kosten aardgas

### CO<sub>2</sub>-uitstoot

Afhankelijk van de warmtebron



## voordelen

- Bekende en bewezen techniek
- Bij hoge temperatuurnetten is de noodzakelijke aanpassing aan woningen beperkt
- Flexibiliteit in bronnen is mogelijk
- Kan gecombineerd worden met warmteopslag



## nadelen

- Duurzame (CO<sub>2</sub>-vrije) bronnen zijn maar beperkt beschikbaar
- Aanleg warmtenet vergt grote investering
- Kan de keuzevrijheid van bewoners beperken
- Bij lage temperatuurnetten zijn wel goede isolatie en vloer- en/of wandverwarming nodig

# alternatieven voor aardgas hernieuwbaar gas

## wat is hernieuwbaar gas?

In plaats van aardgas kan ook biogas of 'synthetisch' gas gebruikt worden. Omdat hiervoor geen CO<sub>2</sub> uit de aarde hoeft te worden gehaald, wordt de hoeveelheid CO<sub>2</sub> in de lucht niet groter. Op die manier is het gebruik van hernieuwbaar gas dus CO<sub>2</sub>-neutraal. In principe kan het huidige gasnetwerk ook gebruikt worden voor biogas of synthetisch gas en kunnen ook de bestaande ketels gebruikt worden. De beschikbare hoeveelheid biogas is echter zeer gering en er is ook niet genoeg te maken voor de volledig warmtevoorziening. Synthetisch gas kan in de toekomst beschikbaar komen, maar is nu nog veel te duur om te kunnen gebruiken.

## bronnen

Biogas kan bijvoorbeeld gemaakt worden uit mest, uit huishoudelijk afval of uit rioolslib. Synthetisch gas kan bijvoorbeeld gemaakt worden uit CO<sub>2</sub> en waterstof.

## kenmerken

### afgiftesysteem

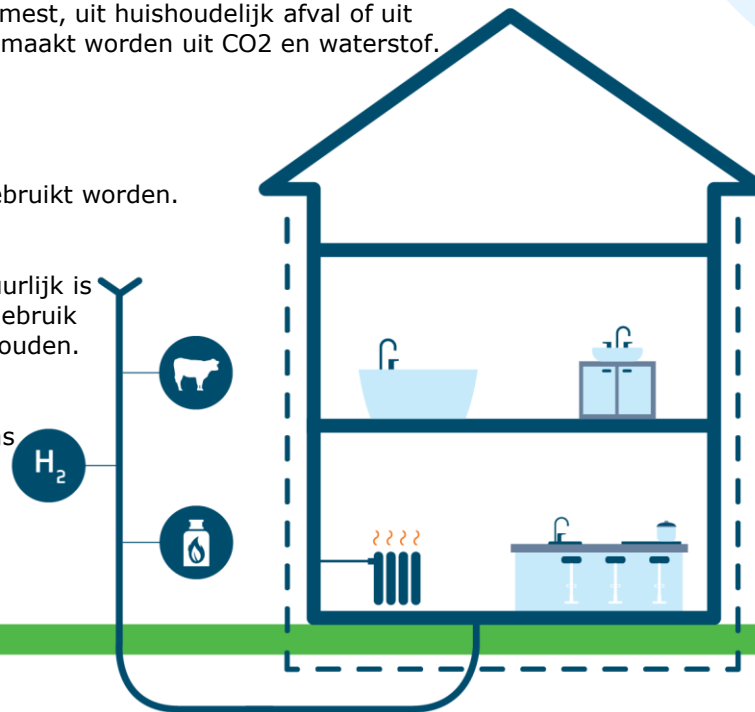
De bestaande ketels en radiatoren kunnen gebruikt worden.

### woningisolatie

Extra isolatie is niet per sé noodzakelijk, natuurlijk is goede isolatie wel belangrijk om het energiegebruik te beperken en om de kosten in de hand te houden.

### CO<sub>2</sub>-uitstoot

Voor biogas en synthetisch gas hoeft geen gas uit de aarde te worden gehaald, het voegt daarom geen CO<sub>2</sub> aan de lucht toe en is daarom CO<sub>2</sub>-neutraal.



## voordelen

- Er is veel ervaring met het gebruik van gas
- De leidingen en ketels zijn al aanwezig
- Weinig aanpassingen aan woning noodzakelijk, maar door hoge prijs wel goede woningisolatie nodig.
- De overproductie van energie uit duurzame elektriciteit kan worden opgeslagen in synthetisch gas.



## nadelen

- Er is veel te weinig biogas beschikbaar
- De bron van het biogas is niet altijd duurzaam (mest uit intensieve veehouderij)
- Synthetisch gas is voorlopig nog veel te duur
- Niet alle bronnen van biogas worden als duurzaam beschouwd (discussie over mest uit intensieve veehouderij)



# alternatieven voor aardgas alles-elektrisch

## wat is alles-elektrisch?

Een 'alles-elektrisch' oplossing betekent dat alle warmte voor de woning wordt gemaakt uit elektriciteit en dat je kookt op elektriciteit. Dit kan met:

- warmtepomp: deze haalt warmte uit de bodem, water of uit de lucht
- infraroodverwarming: straling die zorgt voor een comfortabele warmte
- zonneboiler: deze haalt warmte uit de zon en verwarmt het water voor de kraan of douche voor

Kijk ook op <https://www.hierverwarmt.nl/elektrische-oplossingen-om-aan-te-vullen>

'Alles-elektrisch' oplossingen leveren altijd warmte op lage temperatuur. Dit betekent dat het altijd nodig is om woningen zeer goed te isoleren voordat een 'alles-elektrisch' oplossing toegepast kan worden. Een 'alles-elektrisch' oplossing is alleen CO<sub>2</sub>-neutraal als de elektriciteit zelf duurzaam wordt opgewekt (bijvoorbeeld met zonnepanelen) of als er gebruik wordt gemaakt van groene stroom.

## kenmerken

### afgiftesysteem

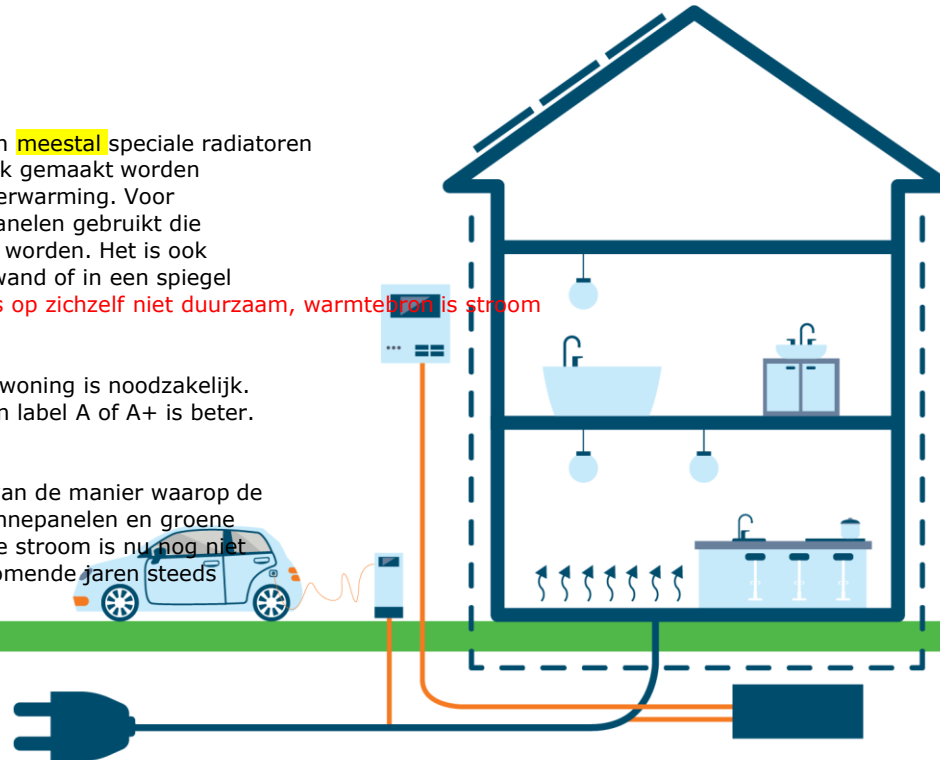
Voor warmtepompsystemen zijn **meestal** speciale radiatoren noodzakelijk, of er moet gebruik gemaakt worden van vloerverwarming of wandverwarming. Voor infraroodverwarming worden panelen gebruikt die aan of in het plafond bevestigd worden. Het is ook mogelijk om de panelen in de wand of in een spiegel te verwerken. **infraroodpaneel is op zichzelf niet duurzaam, warmtebron is stroom**

### woningisolatie

Een zeer goede isolatie van de woning is noodzakelijk. Een label B is het minimale, een label A of A+ is beter.

### CO<sub>2</sub>-uitstoot

De CO<sub>2</sub>-uitstoot is afhankelijk van de manier waarop de elektriciteit gemaakt wordt. Zonnepanelen en groene stroom zijn CO<sub>2</sub>-neutraal. Grijs stroom is nu nog niet CO<sub>2</sub>-neutraal, maar zal in de komende jaren steeds groener worden.



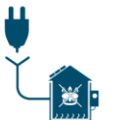
## voordelen

- Met een warmtepomp kan de woning ook gekoeld worden
- Warmtepomp: relatief lage gebruikskosten (wel hoge investering)
- Vloerverwarming en wandverwarming worden vaak als comfortabel ervaren
- Met een 'hybride' warmtepomp (een gecombineerd systeem met gasketel) kan relatief goedkoop al een grote CO<sub>2</sub>-winst gehaald worden
- Infraroodverwarming: relatief lage investering (wel hogere gebruikskosten)
- In de toekomst slim te combineren met opslag van elektriciteit in de elektrische auto



## nadelen

- Zeer goede isolatie van de woning noodzakelijk, dus hoge isolatiekosten
- Warmtepomp: hoge investering (wel relatief lage gebruikskosten)
- Infraroodverwarming: hogere gebruikskosten (wel relatief lage investering), zeer lokale warmte afgifte, op zichzelf niet duurzaam (warmtebron is stroom), Minder rendement dan warmtepomp (1 kWh stroom omgezet in "1 kWh" warmte, bij een beetje warmtepomp is het circa 1 om 4).
- Het elektriciteitsnet moet verzaamd worden bij grootschalige toepassing van 'alles-elektrisch'
- Bij massale toepassing van 'alles-elektrisch' is het niet zeker dat er voldoende groene stroom gemaakt kan worden in Nederland



# alternatieven voor aardgas

## reële opties voor de Generalenbuurt?

### Warmtenet een reële optie voor de Generalenbuurt?

Een collectief warmtenet is voor de Generalenbuurt alleen een optie als er een grote warmtebron in de buurt is die daar geschikt voor is. De gemeente Eindhoven heeft samen met de TU/e alle warmtebronnen in de stad in kaart gebracht, zoals warmte uit biomassa, asfalt, afvalwater, oppervlaktewater of restwarmte van bijvoorbeeld datacentra. De (voorlopige) conclusie is dat er op dit moment geen zicht is op een geschikte warmtebron waarmee de hele Generalenbuurt aardgasvrij kan zijn in 2030. Deze mogelijkheid valt voor ons dus af.

### Hernieuwbaar gas een reële optie voor de Generalenbuurt?

Hernieuwbaar gas, zoals waterstof of biogas, lijkt binnen afzienbare termijn ook geen reële mogelijkheid voor onze buurt. Er zijn allerlei technologieën in ontwikkeling om bijvoorbeeld biogas uit mest en zeewier te produceren, maar dat is toch nog wel toekomstmuziek. Wij verwachten dat het met de kennis van nu nog wel 30 jaar duurt voordat hernieuwbaar gas een technisch haalbaar en betaalbaar alternatief voor huishoudens is – en dus ook voor de Generalenbuurt.

### Alles elektrisch een reële optie voor de Generalenbuurt?

Blijft over: alles elektrisch. Maar in een buurt als de Generalenbuurt, waar de woningen over het algemeen uit een bouwjaar stammen waarin uitstekende isolatie nog niet de norm was, ligt een collectieve elektrische optie meestal niet voor de hand. Het is technisch wel haalbaar, maar wil je een wat ouder huis comfortabel krijgen met een warmtepomp, dan zijn daar vaak ingrijpende, kostbare maatregelen voor nodig. Voor een deel van de woningen – vooral de nieuwbouwwoningen – in onze buurt is een warmtepomp wel haalbaar. Individuele woningeigenaren kunnen in principe ook altijd overstappen op een warmtepomp. Maar we zien het voorlopig niet als alternatief voor hele buurt.

### Wat dan?

Voor nu is dus nog onduidelijk welke technologie de Generalenbuurt straks aardgasvrij gaat maken. Maar dat betekent niet dat we niks kunnen doen om te zorgen dat onze huizen straks zijn voorbereid op een andere warmtebron – wat die ook gaat worden. De technologische ontwikkelingen gaan heel snel. Het zou dus zomaar kunnen dat een warmtenet of biogas voor onze buurt straks wél in beeld komt. Of dat een warmtepomp of misschien nog wel een nieuwe technologie straks wél haalbaar en betaalbaar voor ons wordt. We hoeven dus niet stil te zitten; sommige maatregelen zijn altijd goed, zelfs als er niets aan je warmtebron verandert. Zoals betere isolatie.



voordelen



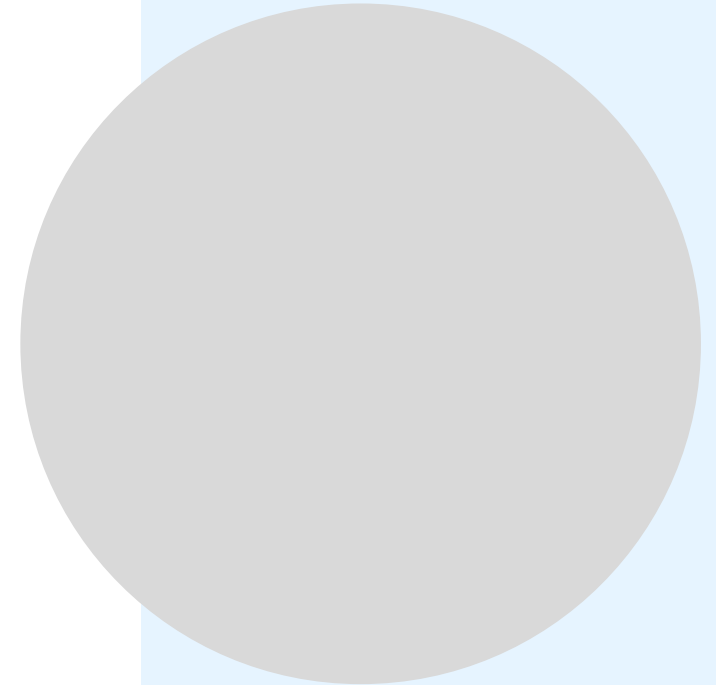
nadelen



## Belevingsverhaal - titel

### Inleiding

Lopende tekst



**“Ik zou wel wat  
meer buurkracht  
in mijn buurt  
willen hebben,  
ja dat is iets dat  
wij denk ik wel  
missen”**



## 4. welke stappen zijn nodig

De Generalenbuurt bestaat voornamelijk uit rijwoningen en appartementen. De rijtjeswoningen zijn voornamelijk gebouwd in de jaren 60, 70 en 80. De woningen uit de jaren 80 zijn al een stuk energiezuiniger dankzij enkele isolatiemaatregelen. De meeste van deze woningen hebben energielabel C. De oudere woningen zijn opgeleverd met label D, E, F of G. Inmiddels zijn in aardig wat woningen al energiebesparende maatregelen getroffen, waardoor die ook een beter energielabel hebben gekregen.

We hebben per woningtype laten uitwerken welke maatregelen daar misschien al standaard zijn uitgevoerd. [<verwijzing naar bijlagen routekaarten Omons>](#)

### Wat kun je nú al zelf doen?

De komende jaren hebben we nog alle tijd om ervoor te zorgen dat onze woningen aan de voorwaarden voldoen die een nieuwe warmtevoorziening stelt. De meest voor de hand liggende volgorde om dit te doen is:

1. energie besparen
2. je systemen voorbereiden op een nieuwe warmtevoorziening

#### 1. Energie besparen

De weg naar aardgasvrij begint met energie besparen. Wat je niet gebruikt, hoef je ook niet in te kopen of zelf op te wekken.

Energie besparen kan op drie manieren: door je gedrag te veranderen, door je woning te isoleren, en via je installaties. Bij de eerste twee knoppen (gedrag en isoleren) maakt het niet uit of je in de toekomst voor het 'alles elektrisch' alternatief gaat of voor aansluiting op het warmtenet. Daar kun je dus nu al mee beginnen!

##### • *altijd goed: je gedrag*

Ongeveer de helft van ons energieverbruik gaat op aan ruimteverwarming, warm tapwater, verlichting en audio/video. Dit gebruik kun jij zelf beïnvloeden met jouw gedrag; je haalt al snel een besparing van 5-10% procent. Dat is toch mooi verdiend.

Dan hiernaast een quote van een bewoner die stap 1 en 2 al gedaan heeft en die de voordelen daarvan beschrijft.

- je verwarming lager zetten een uur voordat je naar bed gaat of als je niet thuis bent, gordijnen dicht als het avond is
- radiatoren uit in ruimtes waar je niet komt
- deuren dicht
- korter douchen

## 5. wat kunnen we nu al zelf doen

Ook op je stroomgebruik is makkelijk te besparen, als je toch bezig bent:

- licht uit als je een kamer verlaat;
- opladers uit het stopcontact;
- apparaten uitzetten in plaats van op stand-by;
- bij vervanging van apparatuur, zoals wasmachine, koelkast, diepvries voor energiezuinige apparaten met A-labels.

### Je woning isoleren

Een effectieve manier om energie te besparen is via isolatie. Via je dak, gevel, vloer, ramen, kieren, naden en ventilatie lekt warmte naar buiten. Met goede isolatie geef je je huis een dikke jas aan en houd je die warmte langer binnen. Dit zijn je maatregelen:

- dakisolatie
- gevelisolatie
- vloerisolatie (of bodemisolatie)
- isolatieglas (en isolerende deuren en kozijnen)
- naden en kieren dichtn

**Let op:** bij isoleren hoort ventileren en een goede vochthuishouding. Je wil niet in een plastic zak wonen. De meeste woningen in de Generalenbuurt hebben al mechanische ventilatie (afzuiging in toilet, badkamer en keuken). Deze is alleen onvoldoende om je huis te ventileren als je alle kieren gaat dichtn. Verse lucht blijven toevoegen is belangrijk. Hier zijn redelijk eenvoudige systemen voor op de markt. Laat je daarom goed informeren over ventilatie als je gaat isoleren.

- Energie besparen via de installaties

Om minder gas te gebruiken, kun je bijvoorbeeld ook:

- je installatie zo energiezuinig mogelijk laten inregelen (door een expert);
- een warmteterugwinning installeren in je douche;
- een zonneboiler installeren of PVT-panelen (daarmee wek je zowel warmte als stroom op) en zonnepanelen;
- elektrisch koken (keramisch, inductie).

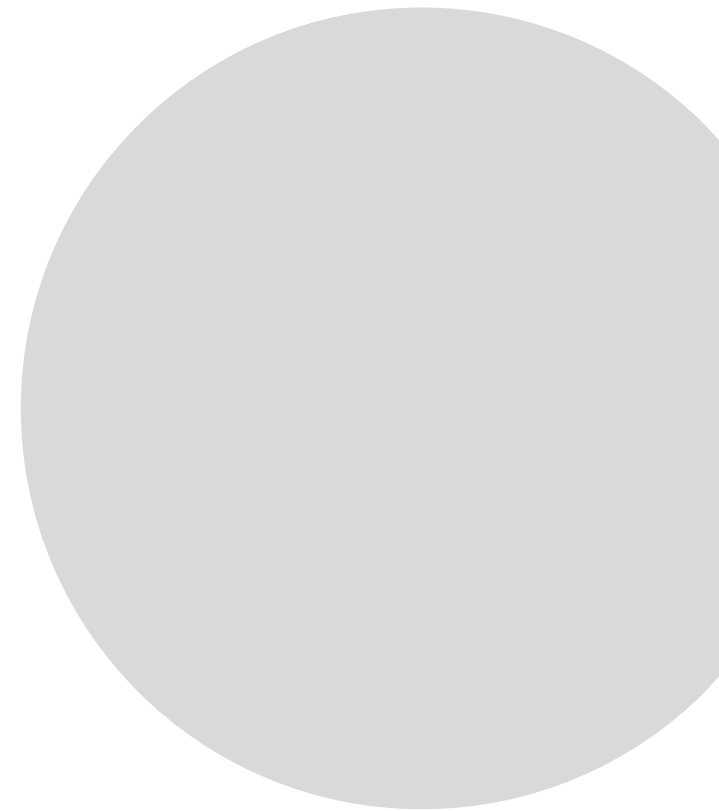
En ga je voor alles-elektrisch, dan komt daar dus (waarschijnlijk) een warmtepomp bij.

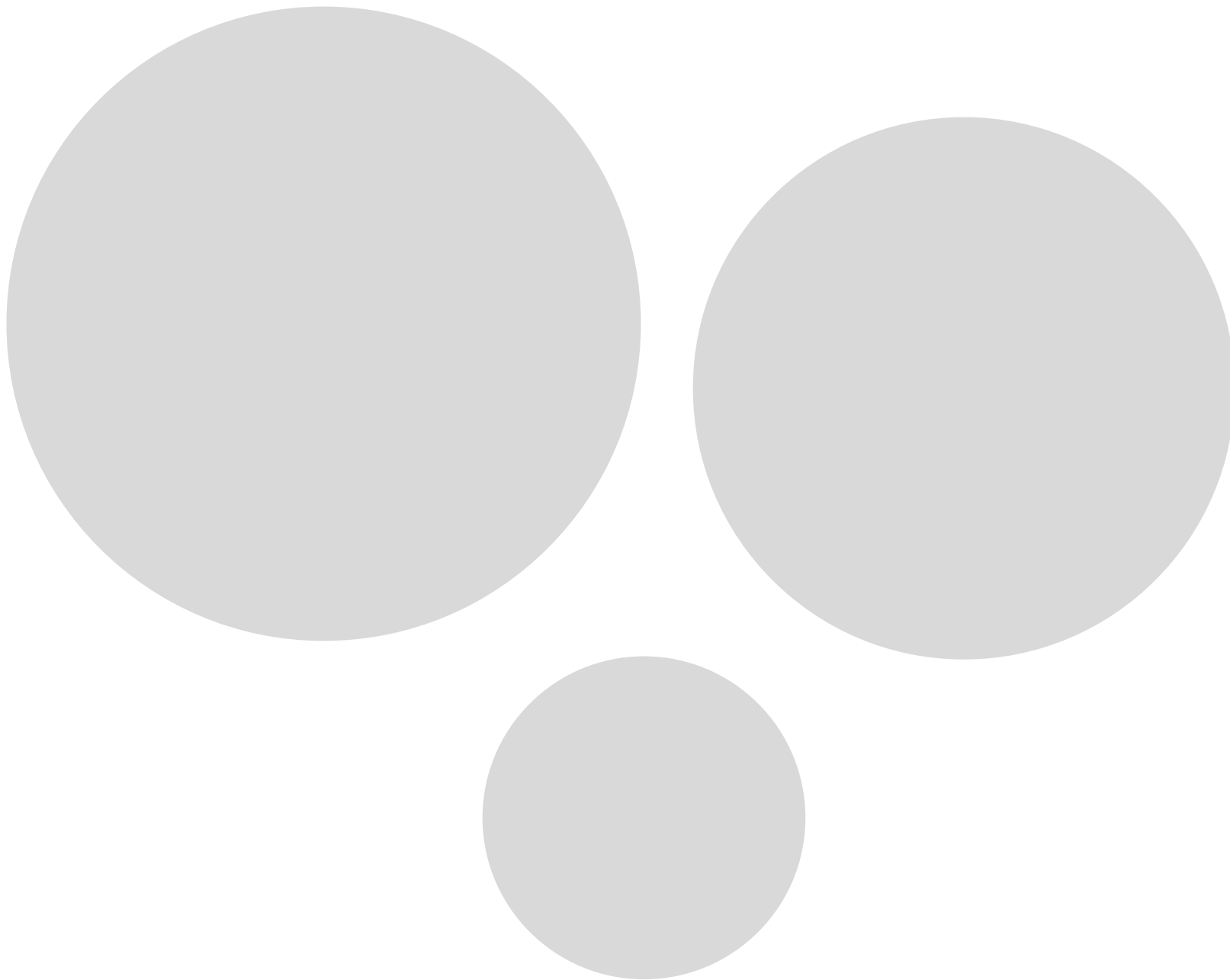
- luchtwarmtepomp
- bodemwarmtepomp

Besparen op je stroomgebruik via apparaten en installaties? Denk dan aan:

- zonnepanelen
- energiezuinige koelkast, wasmachine enz.

## **2. Systemen voorbereiden op een nieuwe warmtevoorziening**





## 6. hoe kunnen we dat aanpakken

Het lijkt misschien alsof je nog heel wat te doen staat, maar je hoeft echt niet al die maatregelen vandaag te nemen. Alles op z'n tijd. Zolang je maar in 2050 aardgasvrij bent. Jij bepaalt zelf welke stap je zet, wanneer en in welke volgorde.

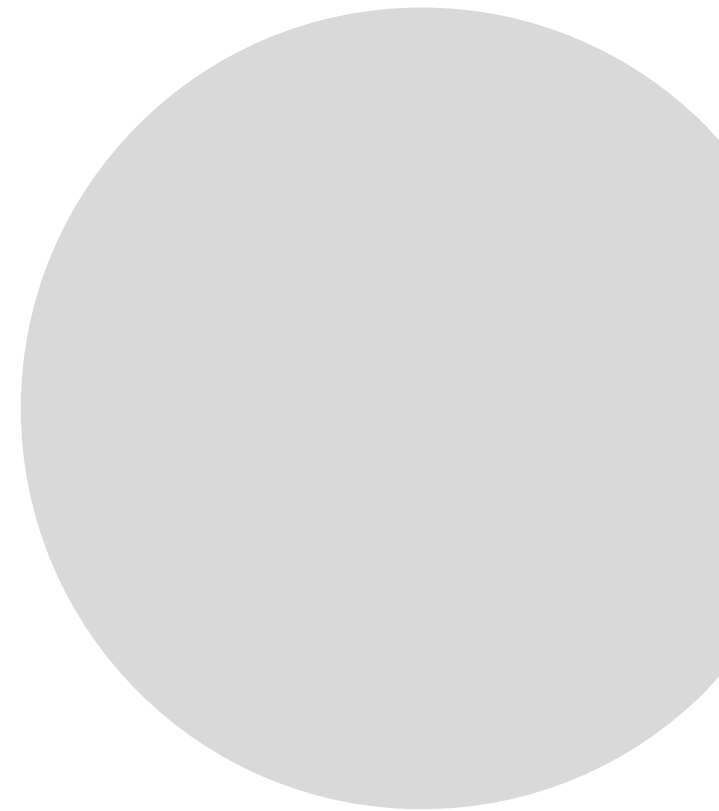
### Collectieve maatregelen – samen staan we sterker

Waarom zouden we allemaal zelf het wiel uitvinden als we allemaal voor dezelfde opgave staan? Wij zien allerlei mogelijkheden om maatregelen samen aan te pakken. Wel zo makkelijk en het levert ons waarschijnlijk ook scherpere prijzen op. Daarom zijn we van plan om de komende jaren diverse collectieve acties te organiseren. Bijvoorbeeld voor:

- gevelisolatie
  - Dakisolatie
- Dat willen we als volgt doen:  
<vul in, bijv. via vervolg sessies?>

Het idee is dat we acties één of twee keer per jaar herhalen, zodat iedereen kan instappen op het moment dat hem of haar uitkomt. En dus zelf het eigen tempo kan blijven bepalen. We zijn nog aan het uitzoeken hoe we dat kunnen organiseren.

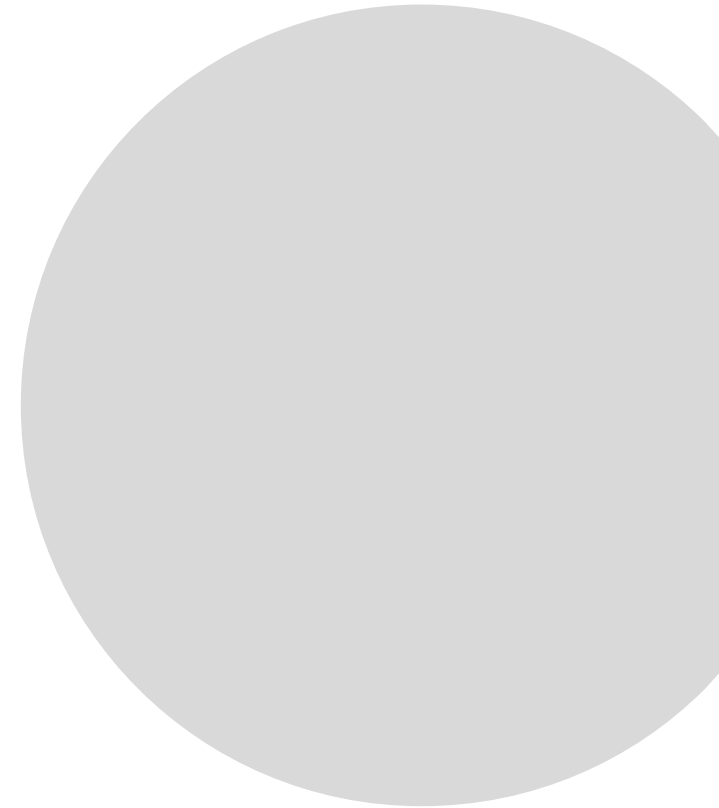
Omons nog aanvullen in buurtplan



## 6.1 hoe kunnen we dat aanpakken

### Kies je moment – voor collectieve én individuele maatregelen

- Ben je toch van plan je huis te verbouwen, bijvoorbeeld omdat er gezinsuitbreiding op komst is of omdat je nou eindelijk eens die uitbouw wilt maken, neem dan meteen de nodige isolatiemaatregelen mee.
- Zijn je kozijnen aan een schilderbuurt toe? Dat is dat een mooi moment om ook na te denken over het vervangen van je ramen die nog niet voldoende geïsoleerd zijn. Kies je dan ook nog voor kunststof kozijnen (die heb je tegenwoordig ook in houtlook met houtnerf) hoef je in de toekomst helemaal niet meer te schilderen.
- Als je kozijnen aan vervanging toe zijn, dan is driedubbel glas misschien een optie. Het is vaak lastig om dat extra isolerende glas in bestaande kozijnen te plaatsen, omdat het best dik is, maar als je toch nieuwe kozijnen plaatst, waarom zou je dan niet meteen voor de beste isolatiewaarde gaan?
- Toe aan een nieuwe keuken? Dan is dat een goed moment om ook meteen over te stappen op elektrisch koken. Keramisch of inductie. Want als je straks bent aangesloten op een warmtenet of je huis verwarmt met een warmtepomp, is koken op gas geen optie meer.
- Het plaatsen van een dakkapel is ook zo'n moment dat je je dakisolatie nog eens onder de loep neemt. Voldoet die (nog)? Kan je een combi maken?
- Het is ook verstandig om bij het plaatsen van een dakkapel te bedenken of je in de toekomst misschien nog zonnepanelen wil. En waar. Want een dakkapel betekent natuurlijk dat je daar minder ruimte voor hebt. Andersom: als je zonnepanelen gaat plaatsen, houd dan ook rekening met een eventuele toekomstige dakkapel.
- Lekkage of een andere reden om je dak te vernieuwen? Dat is natuurlijk hét moment om meteen voor goede dakisolatie te gaan.



# 7. financieringsmogelijkheden

Aanpassingen om je woning voor te bereiden op een toekomst zonder aardgas en uiteindelijk die laatste stap te maken, kosten geld. Hoeveel, dat hangt van allerlei factoren af.

Drie rekenvoorbeelden

<uitwerken>

## Hoe gaan we dat betalen?

<nader in te vullen: hoe gaat Eindhoven de subsidie verdelen? Is er al zicht op dat deel van de plannen? Of op wanneer daar zicht op komt?>

## Welke financieringsmogelijkheden heb jij als woningeigenaar?

Ook als je geen eigen geld hebt en vandaag al aan de slag wil, heb je verschillende mogelijkheden om de financiering van de aanpassingen aan je huis te regelen. Lees hiernaast de mogelijkheden.

Check subsidiemogelijkheden op:

<https://www.energiesubsidiewijzer.nl/>

Zie ook site voor projecten en regelingen gemeente [www.eindhovenduurzaam.nl](http://www.eindhovenduurzaam.nl)

## Mogelijkheden

### Landelijke subsidies

SEEH-subsidie: sinds 2 september is er weer subsidie beschikbaar voor isolatiemaatregelen. 84 miljoen in totaal. Lees [hier](#) hoe en onder welke voorwaarden je daar je grantje van kan meepikken.

### Energiebespaarlening

Je kunt nu al geld lenen via de energiebespaarlening van gemeente Eindhoven of via de energiebespaarlening van het Nationaal Energiebespaarfonds. Gemeentelijke subsidies en duurzaamheidsleningen.

### Andere groene kredieten

Meerdere banken verlenen speciale kredieten om energiebesparende maatregelen te financieren tegen relatief gunstige voorwaarden. Zo geven onder andere Rabobank en Triodos hypotheekkorting op energiebesparende maatregelen. En heb je het Energiekrediet van BNP Paribas Fortis, de Greenloans Ecolening voor energiebesparing en de Greenloans Lening voor energieopwekking. ING biedt een persoonlijke lening voor zonnepanelen.

### Groen lenen van familieleden

Ten slotte kun je voor energiebesparende maatregelen ook nog terecht bij je eigen familie. Bij je ouders, kinderen, neven en nichten kun je een onderhandse lening aangaan, zonder al te veel papieren rompslomp. Of ze nemen een stukje van je hypotheek over. Als je dat opgeeft aan de belastingdienst, kan dat fiscaal voordeel opleveren. Dat geldt ook voor een schenking. Meer weten? Kijk op de website van de [belastingdienst](#).

## 8. bestaande wijksituatie onze buurt



### Legenda

	Thuis		Woonbedrijf
	Trudo		Wooninc.

Bevolking	5.450
Woningen	2.670
Gasverbruik	1.250
Energielevel	D

### Waar staan we nu?

In de buurt hebben we een enquête gehouden onder **xx** bewoners om dit in kaart te brengen. De belangrijkste en opvallendste uitkomsten:

- **Uitkomst 1** nog aanvullen vanuit presentatie resultaten bewonersenquête, noem ook **koppelkansen** bijv. gelijktijdig aanleggen van glasvezel mocht er een warmtenet komen



# 9. hoe gaan we nu verder

## Vervolgstappen

Waar kan ik NU terecht als ik binnen een jaar stappen wil/moet nemen met mijn woning en advies wil over stappen waar ik sowieso geen spijt van krijg?

## Resterende vragen

Problemen die nog getackeld moeten worden in route naar aardgasvrij-ready 2030:

### Aan Rijk

Vraag

### Aan gemeente

Vraag

1. Welke keuzevrijheid heb ik als bewoner?
2. Wat is mijn connectie met/invloed van bewoners om mij heen?
3. Technische alternatieven moet van de gemeente komen, veel te complex voor bewoners -> gemeente opties kanaliseren. Of zet experts bij elkaar en laat ze in discussie met elkaar gaan (soort panel discussie), dan kan ik zelf als bewoner een mening vormen.

### Aan marktpartijen van technische alternatieven

Vraag

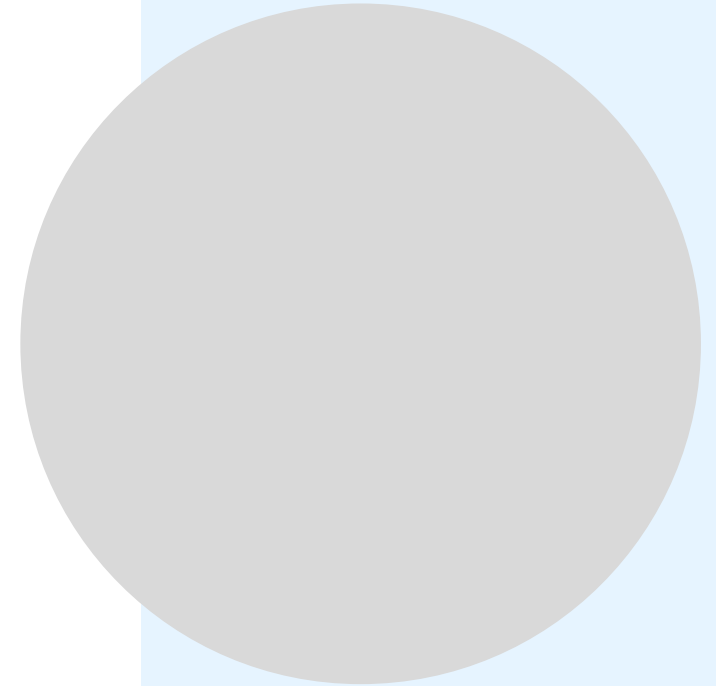
### Aan financiers

Vraag

## Belevingsverhaal - titel

### Inleiding

Lopende tekst



**“Ik zou wel wat  
meer buurkracht  
in mijn buurt  
willen hebben,  
ja dat is iets dat  
wij denk ik wel  
missen”**

# 10. aan dit plan dachten mee

**Gemiddeld xx** meedenkteamleden tijdens **10** meedenksessies

**xx** bewonerspanelleden door het beantwoorden  
**x** (bewonerspanelvragen)

- x** experts (mogelijkheid om namen te noemen) kwamen hun kennis delen
- Joyce Bongers, onafhankelijke energieadviseur bij Het Energiebureau
  - ...naam, functie/rol, organisatie

**Ca. 80** (aantal) buurtbewoners tijdens de 1e buurtbijeenkomst

**Ca. 60** buurtbewoners tijdens de 2e buurtbijeenkomst

**00** (aantal) buurtbewoners tijdens de 3e buurtbijeenkomst

**00** (aantal) buurtbewoners tijdens de 4e buurtbijeenkomst

**Yvette** de buurtbegeleider van Buurkracht.

## contact

Specifieke contactinformatie

Kijk op [buurkracht.nl](http://buurkracht.nl) of neem contact met ons op via 088 857 22 00 of [service@buurkracht.nl](mailto:service@buurkracht.nl).

**buur  
kracht.**



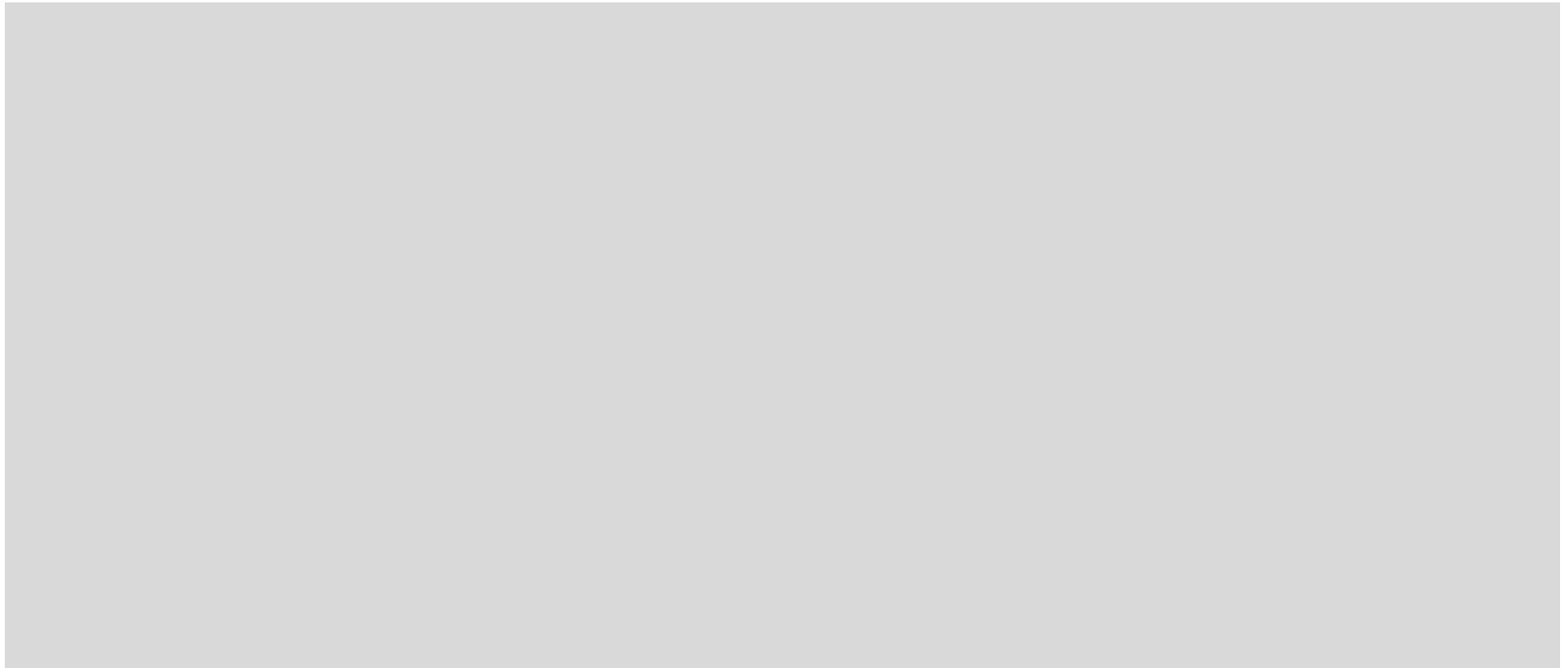
# **bijlage 1**

## **veel gestelde vragen en antwoorden**

Op de buurtpagina [www.buurkracht.nl/generalenbuurt](http://www.buurkracht.nl/generalenbuurt) vind je de veel gestelde vragen en antwoorden

## **bijlage 2**

# **routekaart aardgasvrij voorbereid in 2030**



Plaatje in de vorm van een infographic. De weg met een huis erop

Tijdslijn: nu, 2030, 2050 (de weg/route uitdrukken)

Visueel laten zien wat je aan een huis (fictief, iedereen moet zich aangesproken voelen) kunt doen om voorbereid te zijn. Dus plaatje huis met mogelijke maatregelen (isoleren, zonnepanelen, elektrisch koken).

Binnen de visualisatie een aanduiding van mogelijke collectieve acties.

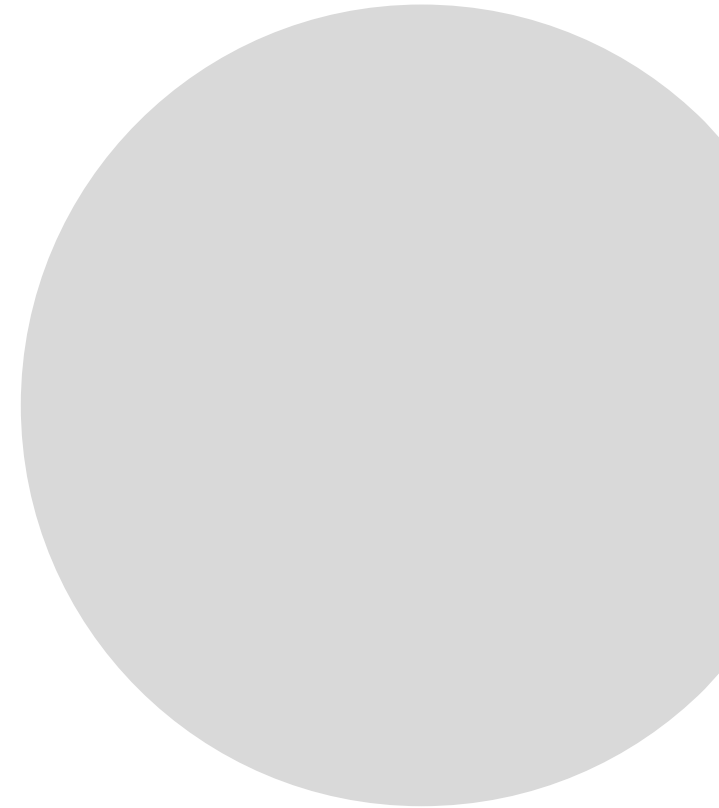
## bijlage 3

# wat ging vooraf

- **Hoe zijn we tot ons buurtplan gekomen?**

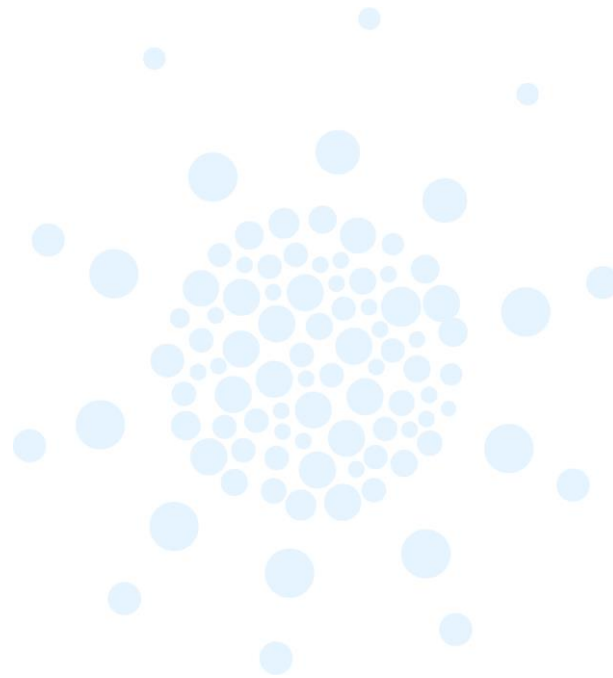
In een aantal sessies hebben we:

- de wijk in kaart gebracht (communicatiekanalen, evenementen en locaties in de wijk)
- een bewonersenquête uitgevoerd (zie ook p. <x> en <link> voor de resultaten)
- een **warmtecamerawandeling** gedaan om (letterlijk) een beeld te krijgen van hoe de isolatie in de Generalenbuurt ervoor staat.
- woningeigenaren hebben een zogeheten 'updatekaart' in de brievenbus gekregen – de eerste maandelijkse 'nieuwsbrief' over de voortgang en er is een groep 'bewonerspanel' aangemaakt in Whatsapp. Aan deze buurtgenoten kan het meedenkteam tussentijds vragen en stellingen voorleggen

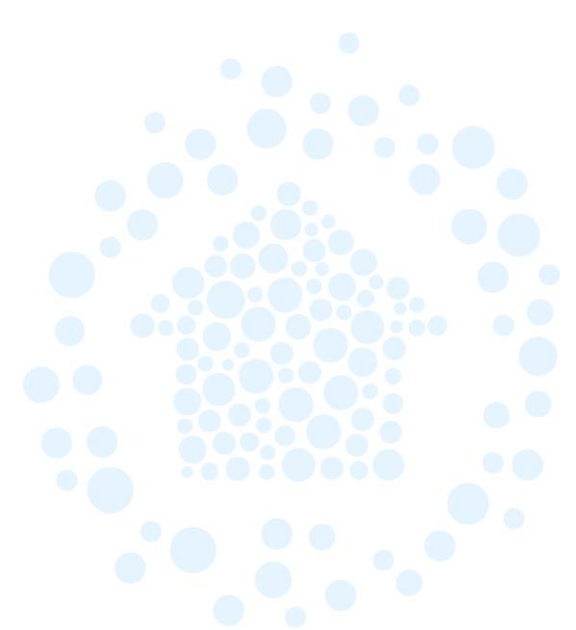




Nederland



Zonnepanelen



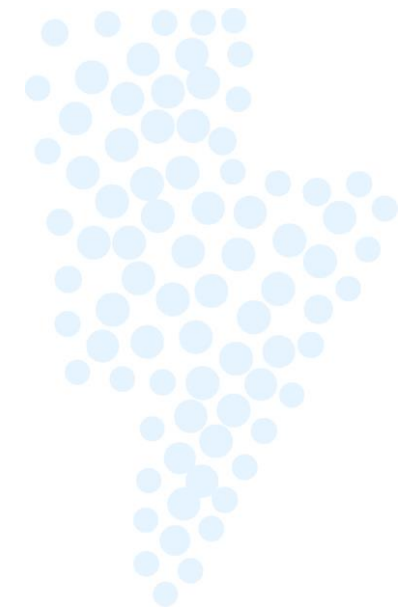
Isolatie



Warmtepomp



Isolatie-zonnepanelen



Algemeen



## Tips & Tricks

### Meedenkteam Generalenbuurt



werkgroep OMONS-25 nov 2019

datum 22-10-2019

Aantal personen:	3
------------------	---

#### 1. Wie zijn wij

Doe een voorstelronde en benoem kort wat je motivatie is om deel te nemen aan het meedenkteam én aan deze specifieke werkgroep.

Stel daarna jullie werkgroep-regels op. Denk bijvoorbeeld aan: *wij laten elkaar uitpraten, wij verdelen taken op basis van interesses en beschikbaarheid, wij juichen meningsverschillen toe*. Schrijf hier (minimaal 3) team-regels op:

**Regels: Democratisch proces**

**Motivatie groepsleden:**

**Belang iets kunnen betekenen in het proces om aardgas (gereed / vrij) te zijn in 2030/2050.**

**Inzicht krijgen, bewust wording creeren, wat kan er, wat is er, gebruik OMONS**

#### 2. Speed storming voor ophalen informatie:

Start met het ophalen van verschillende ideeën in de groep om jullie doel te bepalen. Wanneer is deze werkgroep succesvol gebleken? Effectief hierin is om te *speed stormen* (combi van speed-daten en brainstormen). Korte één-op-één gesprekken en brainstormen met elkaar. Maak tweetallen, of drietallen, en stel elkaar de onderstaande vragen. Bespreek na 15 minuten brainstormen de uitkomsten in de groep en kies jullie focus.

1. Wat wil jij bereiken met deze werkgroep?
2. Welke informatie heb je nodig? (uitzoeken of navragen)
3. Welke partijen/stakeholders wil je spreken?
4. Waar moet onze werkgroep mee beginnen?
5. Welke raakvlakken zie jij met andere werkgroepen?
6. Wat wil je vragen aan de rest van de buurt?

Schrijf na 15 minuten hier jullie werkgroep-focus op (zie ook volgende pagina):

**Doel werkgroep**

**Vorbereiden om OMONS “specialisten” te worden om andere wegwijs te kunnen maken.**

**Vorbereiden van de buurtbijeenkomst van 25 november a.s..**

**Welke informatie hebben we nodig en van wie? (uitzoeken/ navragen)**

- 1. Informatie van de verschillende type / soorten koopwoningen en bouwjaar in de Generalenbuurt.**
- 2. Weten of er WiFi te gebruiken is op 25 nov. En indien beveiligd wat is het wachtwoord.**
- 3. Aantal tafels voor de (gegroepeerde) woningtypes**

**Welke partijen/ stakeholders willen we spreken?**

- 1. Buurkracht medewerkers voor bemannen tafels**
- 2. OMONS specialist**
- 3. Buurtbewoners**
- 4. Iemand uit Sinte buurt of 't Ven**

**Waar moeten we mee beginnen?**

**25 november agenda:**

- **Introductie praatje**
- **Korte terugblik proces voor nieuwe buurtbewoners**
- **Huidige stand**
- **Toelichten OMONS en wat kan je ermee, wat levert het op (Evt. voorbeeld van resultaat laten zien van een fictieve woning)**
- **Toelichten geplande warmtewandeling**
- **Sinte of 't Ven bewoner laten vertellen ervaring warmtewandeling / beelden**
- **Uitleg verschillende tafels en woontypes**

**Welke raakvlakken hebben we met andere werkgroepen?**

**De terugkoppeling van de tafel gesprekken is input voor de buurtplan schrijvers**

**Welke vragen hebben we aan de rest van de buurt (bewonerspanelvragen)?**

**Wie wil de tafels bemannen?**

### 3. Wat komt eerst en wie doet wat?

Als jullie focus staat, bedenk waar je mee gaat beginnen en verdeel taken tot de eerstvolgende meedenksessie. Bespreek ook wie er veel of weinig tijd heeft. Ben eerlijk over de belasting die je kan dragen, hoeveel tijd heeft iedereen beschikbaar? Alles is goed en alle beetjes helpen! Doe dat waar je energie van krijgt!

Schrijf hier op wie wat doet:

<b>Wat</b>	<b>wie</b>	<b>wanneer</b>	<b>status</b>
Verslag denktank	Ries	23 okt	Klaar
Tafel bemanning ronselen	Teamleden	11 nov	Gepland

### 4. Samenvatting voor rest van het meedenkteam

Besteed aandacht aan de conclusie van de avond. Vat hieronder in één of twee zinnen samen wat jullie vanavond hebben besproken. Dit is hetgene je op de eerstvolgende meedenksessie met de hele groep deelt.

---

Is besproken tijdens bijeenkomst 22 okt.

### 5. Vervolg

- Hebben jullie onderling mailadressen / telefoonnummers uitgewisseld? Ja
  - Aan Yvette doorgegeven wie de teamcaptain is? Ries
  - Indien gewenst: prik een datum, tijd en locatie om elkaar voor de 2de keer als team te ontmoeten. Noteer hier de geprikte datum en tijd;
-

Focus Werkgroep technische alternatieven

